

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Taler

ved

Biskop Dr. theol.

N. C. Stenersen Gads

Jordefærd

den 20de October 1851,

samt

en kort Nekrolog.

Odense.

Forlagt af den Miløste Boghandel.

Trykt i Joh. Milos Officin.

Farvel

til

min Broder

N. C. Stenersen Gad

ved Kisten

i Odense Bispegaard

af

Provst C. Bram Gad.

Svag er idag og usikker min Læbe,
 Stemmen let svigter den sorgfulde Sjæl,
 Dog vil, skjøndt hjertebedrøvet, jeg stræbe
 At bringe mit sidste, mit tunge Farvel.
 Ikke hans Birken ved Skrivt og ved Tale,
 Ikke hans Stilling i Kirke og Folt
 Er det jeg nærmest her ønsked' at male,
 Det finde heller en Anden til Tolt;
 Nei, men hans Færd i Familielivet,
 Hans Sind mod os Alle, som hørte ham til,
 Det, som af Himlen i ham var os givet
 Og — nu er tabt, det jeg udsukke vil.
 Ak, Du min Broder, min Barndoms Lærer,
 Min Ungdoms, min Manddoms fortrolige Ven!
 Dybt i min Barm jeg Dit Billede bærer
 Til hist engang jeg Dig finder igjen.
 Fælles var Livets den solklare Morgen,
 Sammen vi gik i Forældrenes Hjem,
 Stor var da Glæden og lille var Sorgen,
 Deilige Dage! tidt mindtes vi dem.
 Grenene skiltes fra Fædrene Stamme,
 Gud i sin Biinggaard grønnes dem lod,
 Ældre vi blev, men i Grunden de Samme,
 Brødre i Hjerter som Brødre i Blod.
 Broder! Din blide Sophie Du ægted',
 Medens vi Andre drog sjernt imod Nord,
 Gjensynets Glæde dog Gud ei os nægted,
 Mildt han os samlede' paa Fædrene Jord.
 Saa Meget vi deelte, Sorrig og Gammen,
 Tanker og Følelser verlet vi har,
 Børnene bandt os saa venligen sammen,
 Et andet Hjem jo Dit Broderhuus var.
 Ak, er det Jer, I festlige Sale!
 Hvor vi sad sammen ved Sølvbryllupsbord?

Rørende Gjerning her at udtale
 Sorgens og Afstedens blytunge Ord!
 Her just vi tænkte, Gud vilde berede
 Dig og os Alle en Kjærligheds Gaard,
 Her tidt vi haabed' at samles i Glæde,
 At see Dig i mange lykkelige Aar.
 Det ei skulde stee, — Guds Tanker og vorc
 Her med hinanden stemmede ei,
 Dødsenglen kom, og idag med Din Vaare
 Gaae vi den sidste vemodige Bei.

* * *

Dog stille vor Bemod! saa sagte vor Klage!
 „Herren skal raade“ saa lød jo hans Ord; *)
 Fat Dig, Sophie! Du sorgfulde Mage!
 Himlen gjensamler hvad stilles paa Jord.
 Fat Jer, I Børn! I tabte en Fader,
 Trofast og adel og virksom som Faar,
 Dog, stil Eders Æmerte! Gud ikke forlader
 Den Slægt, som paa Retfærd's Beie vil gaae.

D, lader os takke, at Englen dog løste
 Den Livende ud fra hans Trængsel og Nød,
 Vi Alle ham savne, men Gud vil os trøste,
 Paa ham vil vi haabe i Liv og i Død.

Og hermed Farvel da, dæmpet og rolig!
 Og Tak for Alt hvad Du i Livet os var!
 Drag ud fra den jordiske Kjærligheds Bolig!
 Det himmelske Faderhuus aabner sig har.
 Hav Tak for de sunde og kraftige Dage!
 Men ogsaa hav Tak for Hølsotens Tid,
 For Taalmod's Exempel, fordi uden Klage
 Du vidste at døe som Christen saa blid!
 Get har vi tilbage, som aldrig skal svinde,
 Hvorom vi skal frede i Høst og i Vaar,
 Og det er, o Broder! Dit elskede Minde,
 Fortlaret i Slægten tilbage det staaer. —

*) Den Døendes sidste Ord.

Cale

ved

Biskop

P. C. Stenersen Gads

Bisættelse

i St. Knuds Kirke i Odense

den 20de Octbr. 1851

af

Stiftsprovst Swiger, Ridder.

Gndnu eet Farvel, — et Farvel fra den broderlige Ven og Frænde, som har vandret saamange Skridt i Livet ved Din Side, har staaet Dig nær i de yngre og i de ældre Dage.

Dg derfor er det Farvel, der her skal lyde over det blege, til Hvile stedte Hoved, et Tilbageblik paa det Svundne, som nu ligger affluttet: først et Blik tilbage paa de fjernere liggende Aar, da den lyse Aand, den stærke Willie traadte ud i Verden og greb ind i Livet, fuld af fyrig Drift til at virke, af Haab og Mod og Tillid. Det var en Virksomhed, der agtede paa Tidernes lydelige Røst, paa Folkets særlige Krav, og derfor deelte sig i flere Retninger, omfattede flere Forhold, ogsaa udenfor Embedskaldets egenlige Kred, — der formaaede med Lethed at sætte sig ind i det Forskjelligste, og virkede overalt oplivende og besjælende, opklarende, ordnende, befrugtende. Det var en Virksomhed, beaaudet og ledet af stærk og levende Sands for Sandhed og Ret, for Gudsfrøgt, Menneſkevel, Folkets Ophøsnng og fri Udvikling: samvittighedsfuld og nidkær i Kirke og Skole, frifindet og frimodig i

Borgerlivets Færd, og til alle Sider — i en Kreds saa vid og stor, som kun Gaa formaae at udfylde den — ikke blot redbon men utrættelig til at virke i kristelig Kjærligheds Tjeneste; ingen Møie og Besvær, ingen Anstrængelse og Dpoffrelse skyedes for at berede den Trængende Hjælp, den Lidende Lindring, den Sørgende Trøst. Det var en Virksomhed, rig paa ædel, veldædig Frugt, og de ere mange, som komme den ihu med Betsignelse.

Men nærmere ligge de senere Dage os: da Livets Alvor trængte paa i sine strængere Skikkelser, og gjorde sin Magt gjældende — ikke til at dæmpe Aandens Gnist eller sløve dens Kræfter, men til at bringe dem til at samle sig mere og mere i enkelt Hovedretning, for at stræbe at udfylde det høie Kald, der betroedes ham i Herrens Tjeneste, i apostolisk Aand og Sandhed, med kirkelig Alvor og Kraft. Det var Dvergang til et høiere Virksomheds-Trin; og det blev, under den himmelske Faderhaands Styrrelse, Forberedelse for den svære Provestand, som forestod, — jaa svær, som den ikke bliver beklippet Mange at gennemgaae. I den fulde Aandens Kraftighed og Tankens Klarhed skulde han see Bortkaldelsens Time nærme sig i langsom, men ustandselig og usorrykkelig Gang, see Skilsmisfen forberedes Skridt for Skridt, der skulde tage ham bort fra Hu-

stru og Børn, som han omfattede med det varme Hjertes fuldeste Kjærlighed, fra en Virkefreds, hvort han fandt ethvert Dnsfe fyldestgjort, men saameget endnu stod ugjort. Den bittere Kalk maatte tømmes Draabe for Draabe. Da vendte den lyse Aand, den stærke Willie sig ind a d; den drog sig tilbage i den indre Verden, i Sjælens Helligdom, som Sjelesørger for sig selv. Det var et stille Liv, en hemmelighedsfuld, usynlig Virksomhed, men hellig, stærk og styrkende. En uforstyrrelig Sjelero, en from Hengivelse i Guds Wiisdoms og Kjærligheds Dyb, er Fredens Forklarelse, som den kun virkes af Aanden, der beder for os i uudtalelige Sufte, var dette Livs, denne Virksomheds synlige Frugt; — det talende Vidnesbyrd om den Aand og det Sind, hvoraf Virksomheden var fremgaaet i Livets tidligere Dage, de fulde, solbelyste Dagstimer.

Det er med dette Blik paa Dit Liv og Din Død, at mit Farvel lyder til Dig i denne Stund. Og dette Tilbageblik fører didhen, hvor vi skulde føres i Din Helligdom, o Herre! — fører Sind og Tanke fremad og opad: fra Død til Liv, fra Kjødets Strid og Støvet's Jammer til Aandens herlige Seier, fra Smertens og Sorgens Hjem til de lyse Boliger, hvor det, som er saaet herne i Aanden, men saaet under Suf og Taare, skal spire og modnes til vel-

fignet, frydefuld Høst. Dyd op hæv Aanden os,
den mægtige, stærke, som udgaaer fra Faderen og
Sønnen! der holde den os fast, naar vi vikle i
Tvivlens og Sorgens Anfægtelse! derfra bringe
den Kraften, som overvinder Verden, Guds milde
Fred og rige Trøst til de sorgespændte, vaandefulde
Sjæle! Amen!

Farvel

til

min Broder

P. C. Stenersen Gad

ved Graven

af

Consistorialraad J. Gad,

Sognepræst til Herslev og Bluf.

Den ældste af dine Sødfkende bringer Dig, forklarede Broder, i sit eget og de andres Navn det sidste Farvel. En smertelig Åbning har Døden gjort i vor Kreds. Det falder os saa tungt at gaae bort fra denne Grav, i hvilken din Støvdragt er nedlagt; thi baade ved Slægtskabets og Venkabets sømme Baand var Du knyttet til os! Havde det staaet til os, da skulde Du endnu i mange Aar have udført Din Gjerning, levet til Glæde for Hustru, Børn, Slægtninge og Venner. Her dvæler Kjærligheden endnu et Dieblit i vemodig Grindring. Det er Trang for os paa dette Sted at sige Dig vor Tak, vort rørte Farvel, nu vi ikke mere skulle tælle Dig blandt de Levende paa Jorden, nu Din Støvsfikkelse ikke mere skal stues af vore legemlige Dine. Ogsaa denne Smertens Stund vil det elskede Hjerter nyde, det sørgende Sind samler sin hele Styrke. Endnu engang vil det ligesom fremkalde Dig for Beskuelsen. Naar Du da staaer for vore Tanker, Du som i Livet var os saa kjær og dyrebar, da hilse vi Dig endnu til Afsted; da bringe vi Dig med Hjertets dybeste Smerte vort sidste Farvel. Du staaer for os som den, der fra Din Barndoms tidligste Dage var vore Forældres Haab og Glæde. Du staaer for os som den, vi Dine yngre Sødfkende under Livets forskjellige Tilfælelser altid kunde henvende os til, af hvem vi altid kunde faae Raad og Raamindelser, som, skjøndt Du saa let og hurtigt kunde give dem, efter længere Overveielse af os selv altid befandtes at være de rigtige. Du staaer for os som den Ægtefælle, til hvem din kjære Sophie saa trygt kunde støtte sig, som aldrig har svigtet hendes Tillid

og Kjærlighed. Du staaer for os som den, der var Fader ei alene af Navn, men i Gjerning og i Sandhed. Ved Din lyse Aand, Dit varme Hjerte, Din redelige og befindige Færd var Du ofte den Blindes Die og den Lammes Fod. Din elskelige, ærlige Sjæl har affpeilet sig i Ord og Gjerning i de gode og de onde Dage. Du staaer for os som den, der især bar Dine haarde Lidelser som en værdig Herrens Tjener. Det skal siges trindt om i det Stift, hvis Overhvrde Du var, at Du bekjendte Jesum Christum ikke med Læben alene, men ved at lide med ham, at Du med ham kunde indgaae til hans Herlighed. Kampen er stridt, Lidelsen er endt. Seiren er vunden, Du er indgaaet til Din Herres Glæde. Gud har i Himmelen beredt Dig en Fred, Du ikke kunde finde paa Jorden. Du som i Dit Livs sidste Dieblikke lyfte Fred og Velsignelse over Dine Kjære, Du beder nu for dem i de lyse, de venlige Boliger, beder for dem om Kraft og Trøst. Forklaret beder Du, at Salighedens glæderige Haab maa styrke og trøste dem, at Trøstens Gud med sin milde Fred vil besøge deres forrigfulde Hjerter, og Din Bøn skal vorde hørt. Vi siqe Dig vort Farvel med den Tro, at Gud adskiller for hijsset at forene, hvor ingen Skilsmisse skal finde Sted, hvor vi skulle glædes, og hvor Ingen skal tage vor Glæde fra os. Haabet skal pege fra denne sorte Baare mod den aabnede Himmel, og tale med os om de Forklaredes Salighed. Dit Minde bliver tilbage hos os til Velsignelse. I Din Himmel skulle vi engang finde Dig; der skulle vi siqe Dig Tak for al den Kjærlighed, for Alt hvad Du herneben har været for os.

Fra alle Dine Sødskende fjernt og nær, fra alle Dine Kjære Tak og Farvel! Farvel i Jesu Navn!

Dr. theol. Biskop
P. C. Stenersen Gad.
Ridder af Dannebrog.

Serren hjemkaldt har sin Hyrde,
Nedlagt er hans Hyrdestav;
Snart skal Støvet, Mandens Byrde,
Sænkes i den stille Grav.
Men med det skal ei hans Minde
Ned i Glemfæls Grav forsvinde;
Thi kun Kjødet skal forgaae,
Mandens Gjerning skal bestaae.

—
Hvad ham Herren gav at virke
Mens han vandred' her paa Jord,
Som en Leber for hans Kirke,
Som Forkynder af hans Ord,
Skal i sine Følger leve,
Og Erindringen skal svæve
Om hans Grav, og bringe Fred
Til hans sidste Hvilested.

Ogsaa dem, med hvem hans Hjerte
Deelte Livets Sorg og Lyst,
Ejanker i den tunge Smerte
Mindet en veemodig Trøst.
Men en bedre Trøst sig svinger
Ned til dem paa Englevinger:
Haabet, sendt fra Herren ned,
Peger mod en Evighed.

*) Den i Kirken assungne Cantate.

Nekrolog.*)

Peter Christian Stenersen Gad er født den 27de April 1797 i Veberster paa Bornholm, hvor hans Fader Elieser Gad begyndte sin geistlige Løbebane, hvilken han fortsatte paa forskjellige Steder og efter 44 Aars Virksomhed i Kirkens Tjeneste endte som Præst ved Roeskilde Domkirke. Den første Underviisning modtog han — ligesom fem yngre Brødre, der alle have valgt den geistlige Virksomhed — af sin Fader. Da et meget svagt Syn gjorde det i de første Barndoms Aar næsten umuligt og senere meget besværligt for ham at læse, jøgte hans Fader, der besad en sjelden Meddelelseshyt og Meddelelsesgave, desto omhyggeligere at uddanne hans Sjeleevner og at bibringe ham Kundskaber ved mundtlige Samtaler, ikke blot om Vinteren i Stuen, men ogsaa om Sommeren paa Spadseretoure og under Markarbeide. Fjorten Aar gammel indfattes han i Frederiksborg lærde Skole, hvor han fandt udmærkede Lærere, ikke blot i Skolens lærde og ædle Rector, Professor B. Wendtsen, men ogsaa i Adjuncterne C. Stenbloch og C. Hansteen, der senere begge bleve ansatte som Professorer ved Universitetet i Christiania. Under saadanne Læreres Veiledning gjorde han saadanne

*) Efter hans egne Optegnelser i Anledning af Doctorpromotionen, Erselevs Forfatterlexicon og Fyens Avis Nr. 248 for 1851.

Fremstribt, at han allerede 1813 underkastede sig **Examensartium** med et hæderligt Udfald. Ved anden Examen i det følgende Aar erholdt han offentlig Udmærkelse. Denne Examen havde afgjørende Indflydelse paa hans følgende Liv, forsaavidt som han, navnlig ved Indtrykket af Professorerne H. C. Ørstedes og J. C. Sibberns Forelæsninger, lededes til, istedetfor det juridiske Studium, hvortil han tidligere ifølge sin Faders Raad havde bestemt sig, at vælge det theologiske, som han strax begyndte og stadigen fortsatte, saa at han allerede i Sommeren 1817 underkastede sig theologisk Embedsexamen med **Laudabilis**. Allerede i 1816 havde han dimitteret til Universitetet, og i de følgende Aar vedblev han at give saadan Underviisning, hvorved han lededes til fornemmelig at fortsætte sine philologiske Studier og gjennemgaae de vigtigste græske og latinske Classikere; især fandt han Behag i at beskæftige sig med Mythologie. I Selskabet Lyceum deeltog han i flere Aar i latinske Disputeer-Dvælses. Imidlertid forsømte han ikke Theologien; i tre Aar deeltog han i Pastoral-Seminariets Dvælses, prædikede ofte, især paa Landet, og læste flere homiletiske og catechetiske Skrifter.

Af sin forrige Rector, Professor Wendtsen var han imidlertid oftere opmuntret til at søge Ansættelse ved Skolefaget, hvortil denne Skolemand især ansaae ham skikket. Da en Adjunctpost ved Frederiksborg lærde Skole blev ledig i Foraaret 1821, fulgte han saa meget hellere den gjentagne Opfordring, som han herved traadte i nær Forbindelse med denne hans faderlige Ven og desuden ønskede at undgaae det Ubehagelige i som oftest at maatte undervise unge Mennekter, der formedelst Mangel paa Flid eller Evner forlade de offentlige Skoler. Som Adjunct overtog han nogle latinske Timer og Underviisningen i Religion igjennem hele Skolen. Efterat han imidlertid havde naaet den Alder, da han kunde søge geistlig Ansættelse, blev med hvert Aar Ønsket om denne mere levende hos ham, og han var saa lykkelig snart

at erholde den, i det han under 12te Januar 1825 be-
fittedes til residerende Capellan ved Frue Kirke i Aal-
borg og Sognepræst for Søndertranders Menighed
i Aalborg Stift. Med den største Taknæmmelighed minde-
des han stedse de faa, men i enhver Henseende lykkelige
Aar, i hvilke han virkede i disse Menigheder, hvor der
fandtes ualmindelig kirkelig Sands. Den 27de April
1828 kaldedes han til 2den residerende Capellan ved
Frue Kirke i Kjøbenhavn, og 16de Februar 1831 til
residerende Capellan ved Trinitatis Kirke sammesteds.
Kort efterat han havde tiltraadt det sidstnævnte Embede
blev han Gjenstand for Angreb af den theologiske Parti-
aand, der dengang kjæmpede for bogstavelig Brug af
de forældede liturgiske Formularer; hvorledes han mødte
disse Angreb og benyttede dem til at tale den kristelige
Friheds Sag, derom behøves her saameget mindre at
tales, som denne Tid ikke er fjern og offentlige Vidnes-
byrd om hans Virksomhed ere nedlagte i flere af de
nedenfor anførte Skrifter, til hvilke her kan henvises.
Har end hans Deeltagelse i denne kirkelige Kamp for-
aarjaget ham Anstrængelse og i det Mindste til en Tid
Krænkelse og Bekymring, saa erkjendte han dog senere med
Taknæmmelighed, at den havde havt en velgjørende Ind-
flydelse paa ham selv, og han havde det Haab, at den
heller ikke har været uden Betydning for den danske
Kirke. Hans Ansættelse ved Hovedstadens største, tal-
rigste, og derhos fattigste Menighed indeholdt Opfordring
for ham til særlig Omsorg for den fattige Folkeclasse;
han søgte at fuldstgjøre denne Opfordring ved at tage
virksom Deel i Bestyrelsen af Trinitatis Sogns Skole-
væsen, hvorved han kom til den allerede af ham i Aaret
1833 offentlig udtalte og 1834 af Regjeringen ved en
Commissions Nedsættelse erkjendte Overbeviisning, at
det Kjøbenhavnske Skolevæsen trængte til en Reform;
i 18 Aar var han Directeur for det Søsterlige
Velgjørenheds-Selskab; i 8 Aar tog han virksom
Deel i Bestyrelsen af Bespiisningsanstalten for Træn-

gende. Endeligen blev han flere Gange ved Medborgeres tillidsfulde Valg kaldet til saadan Virksomhed udenfor hans egentlige Embedskreds, der havde det Formaal at befordre Videnskabelighed, Folkeoplysning og Mennekehed; saaledes var han i 3 Aar Formand for Selskabet for Trykkesfrihedens rette Brug, i hvis Møder og Forhandlinger han tog Deel med varm Interesse for vor borgelige Friheds Udvikling, og i 3 Aar Formand for Selskabet til den danske Literaturs Fremme. 1840 disputerede han for Doctorgraden og 1845 blev han udnævnt til Biskop over Lolland-Falsters Stift, hvor han ved sin practiske Indsigt, sin kraftige Bestyrelse og sit humane og broderlige Sind vandt saavel sine Forsattes Anerkjendelse som Geistlighedens og Skolelærernes Tillid og Hengivenhed, og kun Ønsket om en større Virkekreds bragte ham til at attraae Fyens Bispestol, som han beklædte fra 29de December 1848. Ogsaa her godtgjorde han ved sin Retfærdighed, Ridkjerhed og sjældne Evner, at han var den ansvarfulde Post værdig, og vandt Alles Kjerlighed, som traadte i nærmere Forhold til ham, saa at Mange oprigtigen sørge ved hans Vaare. Efter henved $\frac{1}{2}$ Aars Sygdom døde han den 12te October d. A. kun 54 Aar gammel.

Saaledes har han efter Evne i og udenfor hans Embedskreds søgt at fremme det Gode, hvortil han sølte sig kaldet. I Besiddelse af en ualmindelig god Sundhedstilstand og af en Ro og Ligevægt i Sjælen, som han regnede for en af Guds bedste Gaver, opmuntret ved mange Agtværdiges Kjerlighed og Tillid, har han ogsaa under Forsynets forskjellige Tilskikkelser nydt Livets bedste Goder, blandt hvilke han især nævne den huuslige Lykke, der var bleven ham til Deel i hans Ægtekab med Sophie Georgia Clausen, en Datter af afdøde Stiftsprovst **Dr. theol. H. G. Clausen.**

Hans Embedsstillings mange og forskjellige Forretninger levede ham kun liden Tid til litteraire

Arbejder. Dog har han seet sig istand til Tid efter anden i Trykken at udgive:

„Hora.“ **Prolusio ad indicendum examen publicum in Schola Fridericoburgensi habendum. Hauniæ 1823.**

For Huusandagt. En Samling oversatte, omarbejdede og originale Prædikener. Aalborg 1826. 2 Bind.

For Huusandagt. En Samling oversatte Prædikener af Neander, Marheineke, Dräseke, Ammon og flere. Kbh. 1829.

Afskedsprædiken til Frue Menighed i Aalborg. Aalborg 1828.

Prædikener holdne paa anden Pintsedag 1829, i vor Frue Kirke af H. G. Clausen, G. H. Waage og P. C. S. Gad. Kbh. 1829.

Den danske Præsts mislige Forhold til Ritualet. Et fornødent Selvforsvar. Kjøbenhavn 1831.

Om Liturgisk Frihed. En Undersøgelse tilegnet de danske Biskopper. Kjøbenhavn 1832.

Liturgiske Blandinger. Kjøbenhavn 1834.

Tale ved Johannes Hages Fordefærd, af S. H. Jørgensen og P. C. S. Gad. 1837.

Om forberedende og høiere Realundervisning. Kjøbenhavn 1835.

Desuden har han leveret Bidrag til flere Tidsskrifter, navnlig til Maanedsskrift for Litteratur, hvor Anmeldelser af ham findes af:

1. Magister Lindbergs Indlæg imod Pastor Bisby. (Ogsaa særskilt aftrykt 1832.)
2. Biskop Fabers Overblik paa det danske Almueskolevæsen. (En Deel af denne Anmeldelse er særskilt aftrykt under Titel: Anter, Duster og Forslag med Hensyn til Borger- og Almueskolevæsenet i Kjøbenhavn. 1833.)

3. Afskillige Taler og Afhandlinger findes ogsaa i
Tidskriftet „Søsterlig Velgjørenhed“,
i Danst Folkeblad og Danst Ugekrift.

Endeligen har han udarbejdet og den 25de Juni 1840
offentlig forsvaret for at erholde den theologiske Doctor=
værdighed en Disputats:

**De Luthero principiorum rei liturgicæ
æstimatore et arbitro.**

Tale

ved

Biskop

P. G. Steensen Sæds

Bisættelse

i St. Knuds Kirke i Odense

den 20de Octbr. 1851

af

Professor H. R. Clausen, Comm. af Dbg.

„Thi mine Tanker ere ikke Eders Tanker og Eders Veie ere ikke mine Veie, sagde Herren“, (Ef. 55, 8). Er det dog ikke, o Christne! som om dette ved Propheten udtalte Ord, som Erfaringen endnu daglig bekræfter, tonede os imøde i denne Stund og fra denne Baare. Thi den Mand, hvis Støv vi her have indviet til Hvile i Graven, stod endnu i Livets kraftfuldste Alder, besad en Arbeids Dygtighed og Arbeids Lyst, der retfærdiggjorde Dnsket om, at han endnu længe maatte have virket i den ansvarsfulde Gjerning, som var ham betroet; han havde vakt saa mange velgrundede Forhaabninger; men: — „Herrens Tanker ere ikke vore Tanker, og vore Veie ere ikke Herrens Veie.“

Udrustet med ualmindelige Gyner uddannede han sig fra Ungdommen af til Arbeidet i Skolens og Kirkens Tjeneste, og traadte tidlig ind i denne, saa at han i henved en Mennefsaalder har virket i den, uagtet han saa tidlig kaldtes bort fra sin Gjerning. Og oppe ved Limfjordens stille Blande, hvor han begyndte sin kirkelige Virksomhed, — hist i Hovedstaden, hvor han i mange Aar var en nidfær Ordets Forkynder, og med sin ualmindelige practiske

Dygtighed paa flere Maader greb ind i Livets Bevægelser, — saavel som i Nabostiftet, der tidligere var forenet med dette under samme Tilsynsmand, hvor den Hyrdestav, som han førte med saa megen Kraft og Klogskab, først lagdes i hans Haand, — vil hans Minde bevarer, vil Budskabet om hans tidlige Bortgang være modtaget med Bemod.

Hans Tanker vare klare, og han forstod med ualmindelig Lethed mundtlig og skriftlig at finde passende Udtryk for dem; Ordets Magt var ham givet, navnlig ogsaa den Ordets Magt, som Nutidens Bevægelser i Livets forskjellige Retninger gjøre mest fornøden for den, hvis Kald det er at gribe ind, nemlig Lethed i den mundtlige Discussion til klart og indtrængende at fremsætte og begrunde sin Anskuelse, forbunden med en Rolighed, der ikke lod sig henrive, ikke lod sig blænde eller overvælde af Modstanderes Ordstrøm.

Men hvad der dog, i Forbindelse med Troens Fasthed og den Kundskabsfylde, han havde tilegnet sig, fornemlig gjorde ham saa vel stiftet for hans omfattende og ansvarfulde Virkefreds, var den praktiske Dygtighed, det hurtige og klare Overblik, den rolige Besindighed, den nidjære Udholdenhed, og den rigtige Taft, hvormed han forstod at gribe ind og handle i de forskjellige Forhold, hans Embede medførte. Saaledes udrustet tiltraadte han sit kirkelige Tilsyns-Embede iblandt os. Det er en alvorlig Tid, hvori vi leve; ogsaa i det Kirkelige har Kam-

pen bevæget sig sjernt og nær, og er trængt ind over vore Grændser, og det er let at forubsee, at vidtløftige og vanskelige Forhandlinger, at Kamp. forestaaer, før Kirken i vort dyrebare Fødeland vil kunne blive ordnet efter de bestaaende Forhold; hvor naturligt, at da Mange og navnlig Stiftets Geistlighed fæstede Blikket paa ham, og haabede Meget af hans Dygtighed og Besindighed. Men Herrens Tanker ere ikke vore Tanker, og vore Veie ere ikke Herrens Veie. Han begyndte sin Gjerning blandt os med sin vante Kraft; i de to første Aar af sin Virken her har han besøgt alle Stiftets Egne, saare mange af dets Skoler og Menigheder, og overalt vundet Indgang med det Ord, han forkyndte, og ved sin jevne ligefremme Fremtræden blandt Kirkens og Skolens Lærere, saavel som ved sin broderlige, forekommende og muntre Dmgang; da kom efterhaanden hyppigere Anfald af en Sygdom, hvoraf han vel tidligere havde lidt, men uden at Noget ahnede, at den skulde forkorte hans Dage, og tilsidst henstraktes han paa det langvarigere Sygeleie, hvorfra han ikke mere skulde reise sig. Legemet høledes langsomt mod Graven; men Aanden bevarede klar og uildet indtil det Sidste. Han kunde ikke mere drage ud at forkynde Ordet; men sin Gjerning omfattede han med Nidhærhed indtil det Sidste, sit Arbejde vedblev han indtil sin sidste Levedag, indtil Hjrdestaven faldt ud af den døende Haand. Og paa sit Dødsleie har han i Sandhed

vilst os, at der var Liv og Sandhed i den Troe, han forkyndte, han har foregaaet os med et opbyggeligt gribende Exempel. Han leed længe og leed af og til Meget; men hvo hørte ham nogenstunde udbryde i en Klagelyd? stille og taalmodig bar han sit Kors indtil det Sidste, styrkende sig tidlig og silbdig ved Bønnens Kraft. Det var i Sandhed en Hensart, som der sømmer sig for en kristelig Biskop. Det var en Prædiken fra det stille Dødsleie over Troens Kraft og rige Trøst. Os, som vare Vidner til den, har den opbygget mangfoldig, og hvorhen Budskabet om hans Sygdom til Døden er naaet, der har det ogsaa berettet om hans udholdende Virksomhed til det Sidste, om hans stille taalmodige Hengivenhed. Seer, mine Brødre! det var hans Afstedehilsen og Afstedesformaning til Menighedene og til os, hans Medarbejdere; det er som et Hyrdebrev, han fra sit Sygeleie som en trofast Biskop har sendt omkring til os med Formaning og med Trøst.

„Vær troe indtil Døden, *)“ saaledes lyder Formaningen; „skam Dig ikke ved vor Herres Vidnesbyrd, men liid Ondt med Evangelium ved Guds Kraft. **)“ Brødre! vi have hørt den, og vi ville her ved vor Biskops Vaare fornye vor Beslutning om at være troe hver i Sit, men fornemlig deri, at vi ikke skamme os ved Herrens Vidnesbyrd, men tro-

*) Mat. 2, 10. **) 2 Tim. 1, 8.

fast holde ud, i hvad Tiden og Dagene end skulle føre med sig.

Thi „salig er den Mand, som taalmodig lider Fristelse; thi naar han er bleven fristet, skal han faae Livsens Krone, hvilken Herren haver lovet dem, som ham elske.*)“ Saaledes lyder Trøsten: Brødre! vi have den her saa smukt bekræftet for os, derfor ville vi ogsaa fornye vor Stræben efter at tilegne os den, om det end maatte skee gjennem Kamp og Anfægtelse; vi ville arbejde hvad vi formaae, og saa i Jesu Navn hengive os i Guds Haand, hvad enten Spørgsmaalet er om os selv og vore Etskede, eller om de Menigheder, der ere os betroede, eller om Kirken og dens Vilkaar i vort Fædreland.

Jeg vil ikke omtale, hvad denne Salige var i Hjemmet og for sine Nærmeste, vi have nylig fra en kjerlig Broders veltalende Læber hørt det skønne Vidnesbyrd derom; men vi kunne ikke uden den hjerteligste Deeltagelse tænke paa hans Efterladtes bittere Smerte, og vi ville bede for dem, at den stille Prædiken fra hans lange Sygeleie ogsaa med sin Alvor og med sin Trøst maatte være trængt mildt og opvægende ind i deres Hjerter, og husvæle dem i deres dybe Savn.

Og saa, mine kjære Brødre! ville vi sige: Farvel! til vor forudgangne Tilsynsmand; han hvile i stille Fred indtil Opstandelsens Morgen! Men vi

*) Jac. 1, 12.

tage Afsted med det Ønske, at Herren, som saa tidlig kaldte den nidkjære Arbejder til sig vil betroe hans Gjærnings Fortsættelse hervede i troe og kraftige Hænder! med den Bøn, hvortil Herren selv formanede Sine: „Høsten er vel stor, men Arbejderne ere faae, beder derfor Høstens Herre, at „han udsender Arbejdere i sin Høst. *)“

Amen!

*) Matth. 9, 37—38.